PIERWSZA ŁAWKA · EGZAMIN ÓSMOKLASISTY 2027 · POWTÓRKA TEMATYCZNA · JĘZYK POLSKI · KLASA 8

Dział 4. Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka

Teza i hipoteza, argument a przykład, argumenty z lektury obowiązkowej i innych utworów literackich, wnioskowanie, kompozycja rozprawki (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), akapity i spójność, kryteria oceniania wypracowania na egzaminie ósmoklasisty (20 pkt, co najmniej 200 wyrazów); pobocznie: przemówienie i opowiadanie. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	5 zad. 13 pkt
2	**Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	5 zad. 11 pkt
3	**Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	5 zad. 8 pkt
4	**Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	3 zad. 28 pkt
5	**Sprawdzian: Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – grupa A** 45 minut · 16 pkt	7 zad. 16 pkt
6	**Sprawdzian: Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – grupa B** 45 minut · 16 pkt	7 zad. 16 pkt

JAK KORZYSTAĆ Z ZESTAWU

- Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości z działu i pokazuje przykłady rozwiązane krok po kroku.
- Karty 2–4 to zadania w formule egzaminu ósmoklasisty 2027: zamknięte (wybór, prawda/fałsz, dobieranie) i otwarte.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i B) z tą samą punktacją.
- Na końcu jest klucz z przykładowymi odpowiedziami i zasadami oceniania zadań otwartych w stylu CKE.
- Osobny plik „Powtórka” zbiera reguły, typowe błędy i szybki test „Sprawdź się”.

Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 13 pkt

PRZYPOMNIJ SOBIE

- **Lista lektur obowiązkowych na egzaminie: Klasy IV–VI (pozycje książkowe poznawane w całości):** Jan Brzechwa, *Akademia Pana Kleksa*; Janusz Christa, *Kajko i Kokosz. Szkoła latania* (komiks); Clive Staples Lewis, *Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa*; Ferenc Molnár, *Chłopcy z Placu Broni*; John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*. **Klasy VII i VIII:** Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*; Aleksander Fredro, *Zemsta*; Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*; Jan Kochanowski, wybór fraszek, wybrana pieśń, treny VII i VIII; Adam Mickiewicz, *Reduta Ordona*, *Świtezianka*, *Dziady część II*, *Pan Tadeusz* (księgi: I, II, IV, X, XI, XII); Sławomir Mrożek, *Artysta*; Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*; Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*, *Quo vadis* (fragmenty); Juliusz Słowacki, *Balladyna*; Stefan Żeromski, *Syzyfowe prace* (fragmenty). **Inne lektury obowiązkowe, do których można się odwołać w zadaniach otwartych i w wypracowaniu (klasy IV–VI):** René Goscinny, Jean-Jacques Sempé, *Mikołajek* (wybór opowiadań); Ignacy Krasicki, wybrane bajki; Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (wybrane fragmenty); Józef Wybicki, *Mazurek Dąbrowskiego*; wybrane mity greckie; Biblia: stworzenie świata i człowieka oraz wybrane przypowieści; wybrane podania i legendy polskie; wybrane baśnie polskie i europejskie; Maria Konopnicka, *Rota*. **Lektury wykreślone w 2024 r., do których także można się odwołać w zadaniach otwartych i w wypracowaniu (do 2028 r.):** Charles Perrault, *Kopciuszek*; Adam Mickiewicz, *Powrót taty*, *Pani Twardowska*, *Śmierć Pułkownika*, wybrany sonet z cyklu *Sonety krymskie*, *Pan Tadeusz* (księgi III, V–IX); Bolesław Prus, *Katarynka*; Aleksander Puszkin, *Bajka o rybaku i rybce*; Henryk Sienkiewicz, *W pustyni i w puszczy*; Juliusz Słowacki, *W pamiętniku Zofii Bobrówny*; legendy o Lechu, Piaście, Kraku i Wandzie; mit o Orfeuszu i Eurydyce; przypowieści o siewcy i o pannach roztropnych; Jan Kochanowski, treny I i V; Ignacy Krasicki, *Żona modna*; Melchior Wańkowicz, *Tędy i owędy* (wybrany reportaż).
- **Teza** to twierdzenie, którego bronisz: *Przyjaźń wymaga poświęcenia.* **Hipoteza** to przypuszczenie lub pytanie, które rozważasz: *Czy przyjaźń wymaga poświęcenia?* – stanowisko formułujesz wtedy dopiero w zakończeniu.
- **Argument** to ogólna racja, która uzasadnia tezę: *Prawdziwy przyjaciel nie zostawia w potrzebie.* **Przykład** to konkretna sytuacja z lektury, filmu czy historii, która argument potwierdza: *Lis oswojony przez Małego Księcia uczy go odpowiedzialności.*

Część rozprawki	Co zawiera	Przydatne wyrażenia
wstęp	wprowadzenie w problem i teza (albo hipoteza)	*Uważam, że…; Zastanowię się, czy…*
rozwinięcie	co najmniej dwa argumenty, każdy w osobnym akapicie, z przykładem z lektury obowiązkowej i innego utworu literackiego	*Po pierwsze…; Ponadto…; Co więcej…; Przykładem jest…*
zakończenie	wniosek: potwierdzenie tezy (albo odpowiedź na pytanie z hipotezy)	*Podsumowując…; Moje rozważania prowadzą do wniosku, że…*

- **Spójność.** Akapit = jedna myśl. Łącz akapity wyrażeniami (*z kolei, natomiast, dlatego*) i nawiązuj do tezy. Po każdym przykładzie dopisz zdanie, co ten przykład dowodzi – to jest wnioskowanie.
- **Na egzaminie** wypracowanie ocenia się za 20 pkt: realizacja tematu 2, elementy retoryczne 5, kompetencje literackie i kulturowe 2, kompozycja 2, styl 2, język 4, ortografia 2, interpunkcja 1. Praca bez odwołania do lektury obowiązkowej dostaje 0 pkt, a praca do 180 wyrazów jest oceniana tylko w trzech pierwszych kryteriach.
- **Inne formy (pobocznie).** W **przemówieniu** zwracasz się do słuchaczy (*Drodzy Koledzy!*), stawiasz pytania retoryczne i apelujesz. W **opowiadaniu** liczy się fabuła z punktem kulminacyjnym, narracja konsekwentna i dialog – argumentów tu nie ma.

PRZYKŁADY Z WYJAŚNIENIEM

Przykład 1. Czy to argument, czy przykład: *Scrooge po spotkaniu z duchami podarował Cratchitom indyka*?

Przykład – to konkretne zdarzenie z „Opowieści wigilijnej”. Argument mógłby brzmieć: *Kto zobaczy skutki swojego egoizmu, może stać się hojny.*

Przykład 2. Jak zamienić temat *Czy warto być wiernym swoim pasjom?* w tezę i w hipotezę?

Teza: *Warto być wiernym swoim pasjom, ponieważ nadają życiu sens.* Hipoteza: *Zastanowię się, czy wierność pasji zawsze przynosi szczęście.*

Przykład 3. Jak zbudować akapit z argumentem?

1) argument (zdanie ogólne), 2) przykład z lektury z konkretami (bohater, sytuacja), 3) wniosek – jak przykład potwierdza tezę. Np. o „Latarniku”: Skawiński zaczytał się w „Panu Tadeuszu” i nie zapalił latarni, więc stracił posadę – pasja przyniosła mu wzruszenie, ale i koszt.

ZADANIA

Zadanie 1. Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe. ___ / 4 pkt

1. Teza to twierdzenie, którego autor rozprawki broni.	**P**	**F**
2. Przykład jest bardziej ogólny niż argument.	**P**	**F**
3. Rozprawka na egzaminie musi zawierać odwołanie do lektury obowiązkowej.	**P**	**F**
4. Hipotezę można sformułować w formie pytania.	**P**	**F**

Zadanie 2. Przyporządkuj zdania do właściwej kolumny. ___ / 4 pkt

Odwaga pozwala chronić słabszych. Skawiński stracił posadę, bo zaczytał się w książce.
Pasja może sprawić, że zapominamy o obowiązkach.
Scrooge odwiedził w święta rodzinę siostrzeńca.

argument	przykład

Zadanie 3. Połącz wyrażenie z częścią rozprawki, w której najczęściej się pojawia. Wpisz literę. ___ / 3 pkt

1. Moje rozważania prowadzą do wniosku, że… a) wstęp
2. Po pierwsze… b) rozwinięcie
3. Chciałbym zastanowić się, czy… c) zakończenie

1 ____ 2 ____ 3 ____

Zadanie 4. Które zdanie jest tezą? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych. ___ / 1 pkt

A. Warto pomagać innym, nawet gdy nikt tego nie widzi.
B. Czy warto pomagać innym?
C. Mały Książę opiekował się różą.
D. Po pierwsze, zastanówmy się nad tym.

Zadanie 5. Sformułuj tezę do tematu: *Czy warto marzyć?* ___ / 1 pkt

_____

_____

Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – ćwiczenia podstawowe

Sprawdzam, czy rozumiem podstawy

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 11 pkt

Zadanie 1. Podaj do tezy *Prawdziwy przyjaciel jest wierny w trudnych chwilach* jeden argument i jeden przykład z lektury obowiązkowej. ___ / 2 pkt

Zadanie 2. Który przykład najlepiej potwierdza argument: *Chciwość niszczy relacje z ludźmi*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych. ___ / 1 pkt

A. Scrooge przez lata był samotny, bo dla pieniędzy odsunął się od bliskich.

B. Skawiński całe życie wędrował po świecie.

C. Mały Książę odwiedzał różne planety.

D. Cześnik i Rejent zgodzili się na ślub Wacława i Klary.

Zadanie 3. Uzupełnij akapit rozprawki wyrażeniami z ramki. ___ / 4 pkt

Po pierwsze Przykładem jest Z drugiej strony Podsumowując

1. _____ , pasja może dawać człowiekowi siłę.
2. _____ Skawiński z „Latarnika”, który po latach tułaczki odnajduje w książce ojczyznę.
3. _____ pasja może też sprawić, że zapominamy o obowiązkach.
4. _____ , pasja ma dwie strony.

Zadanie 4. Napisz wniosek (1–2 zdania), który zamknie akapit z argumentem: *Samotność może zmienić człowieka* i przykładem z „Latarnika”. ___ / 1 pkt

Zadanie 5. Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe. ___ / 3 pkt

1. Każdy argument w rozprawce warto zapisać w osobnym akapicie.	**P**	**F**
2. Streszczenie lektury bez związku z tezą jest dobrym argumentem.	**P**	**F**
3. W zakończeniu rozprawki z tezą potwierdza się stanowisko.	**P**	**F**

Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – utrwalenie

KARTA 3/6

Zadania o wyższym poziomie trudności

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 8 pkt

Zadanie 1. Oceń, czy podany fragment jest dobrym argumentem w rozprawce o tezie *Warto przyznawać się do błędów*. Uzasadnij odpowiedź. ___ / 1 pkt

W „Zemście” Fredry Cześnik i Rejent mieszkają w jednym zamku. Kłócą się o mur. Papkin jest tchórzem i samochwałą. Na końcu Wacław żeni się z Klarą.

Zadanie 2. Połącz tezę z argumentem, który ją wspiera. Wpisz literę. ___ / 3 pkt

1. Książki uczą empatii.
2. Upór może być zaletą.
3. Spory rzadko kończą się dobrze.

a) Kto nie rezygnuje, osiąga cele, które innym wydają się niemożliwe.

b) Kłótnia rodzi kolejne kłótnie i oddala ludzi.

c) Czytając, patrzymy na świat oczami innych ludzi.

1 ____ 2 ____ 3 ____

Zadanie 3. Wskaż zdanie, które jest wnioskowaniem. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych. ___ / 1 pkt

A. Scrooge to bohater „Opowieści wigilijnej”.

B. Scrooge był wspólnikiem Marleya.

C. Czy Scrooge był szczęśliwy?

D. Skoro Scrooge zmienił się dopiero po zobaczeniu skutków swoich czynów, to refleksja nad sobą może prowadzić do przemiany.

Zadanie 4. Popraw wstęp rozprawki tak, aby zawierał tezę. Zapisz nową wersję (2–3 zdania). ___ / 2 pkt

Temat: Czy przyjaciele są ważniejsi od sukcesu? Wstęp ucznia: *W tej pracy będę pisał o przyjaźni. Przyjaźń jest w lekturach. Teraz napiszę argumenty.*

Podgląd • Pierwsza Ławka

Sprawdzian: Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – grupa A

45 minut · 16 pkt

KARTA 5/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 16 pkt

Zadanie 1. Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe. ___ / 3 pkt

1. Hipoteza to stanowisko, którego autor broni od pierwszego zdania.	**P**	**F**
2. W rozprawce każdy argument warto poprzeć przykładem.	**P**	**F**
3. Wypracowanie bez odwołania do lektury obowiązkowej otrzymuje 0 pkt.	**P**	**F**

Zadanie 2. Które zdanie jest argumentem do tezy *Warto być odważnym*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych. ___ / 1 pkt

A. Odwaga pozwala bronić tych, którzy sami nie potrafią się obronić.

B. Ordon bronił reduty.

C. Czy warto być odważnym?

D. Podsumowując, odwaga jest ważna.

Zadanie 3. Połącz wyrażenie z częścią rozprawki. Wpisz literę. ___ / 3 pkt

1. Podsumowując…	a) wstęp
2. Uważam, że…	b) rozwinięcie
3. Kolejnym argumentem jest…	c) zakończenie

1 ____ 2 ____ 3 ____

Zadanie 4. Przyporządkuj zdania do właściwej kolumny. ___ / 4 pkt

Przyjaźń wymaga zaufania. Mały Książę opiekował się swoją różą.
Pycha prowadzi do samotności. Scrooge był sam w święta.

argument	przykład

Zadanie 5. Sformułuj tezę do tematu: *Czy przyjaźń wymaga poświęcenia?* ___ / 1 pkt

_____

_____

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Egzamin ósmoklasisty 2027 z polskiego – powtórka D: Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka (karty pracy, testy A i B, zasady oceniania)

Podgląd pokazał 7 z 20 stron. Pełna wersja: 20 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – najważniejsze wiadomości – 5 zadań, 13 pkt
- Karta 2: Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – ćwiczenia podstawowe – 5 zadań, 11 pkt
- Karta 3: Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – utrwalenie – 5 zadań, 8 pkt
- Karta 4: Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – w praktyce – 3 zadania, 28 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – grupa A – 7 zadań, 16 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Wypowiedź argumentacyjna – rozprawka – grupa B – 7 zadań, 16 pkt
  Zadania mają formę jak na egzaminie: zamknięte (wybór, prawda/fałsz, dobieranie) i otwarte.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/egzamin-osmoklasisty-2027-jezyk-polski-powtorka-d-wypowiedz-argumentacyjna-rozpra